

احادیث امام حسن عسکری علیه السلام (141) حدیث

• امام عسکری علیه السلام : عَلَامَاتُ الْمُؤْمِنِ خَمْسٌ . . . وَ زِيَارَةُ الْأَرْبَعِينَ . . . ؛

امام عسکری علیه السلام: مؤمن پنج نشانه دارد . . . و یکی از آنها زیارت روز اربعین است. . . .

• امام عسکری علیه السلام : خَصْلَتَانِ لَيْسَ فَوْقَهُمَا شَيْءٌ : الْإِيمَانُ بِاللَّهِ وَ نَفْعُ الْإِخْوَانِ ؛

امام عسکری علیه السلام: دو خصلت است که بالاتر از آنها چیزی نیست : ایمان به خدا و سود رساندن به برادران .

• امام عسکری علیه السلام : جُعِلَتِ الْخَبَائِثُ فِي بَيْتٍ وَ جُعِلَ مِفْتَاحُهُ الْكِذْبَ ؛

امام عسکری علیه السلام: همه پلیدی ها را در خانه ای نهادند و کلید آن دروغ است.

• امام عسکری علیه السلام : اتَّقُوا اللَّهَ وَ كُونُوا لَنَا زِينًا وَ لَا تَكُونُوا عَلَيْنَا شِينًا ؛

امام عسکری علیه السلام: تقوای الهی پیشه کنید و مایه زینت ما باشید ، نه مایه سرشکستگی ما.

• امام عسکری علیه السلام : خَيْرُ إِخْوَانِكَ مَنْ نَسِيَ ذَنْبَكَ وَ ذَكَرَ إِحْسَانَكَ إِلَيْهِ ؛

امام عسکری علیه السلام: بهترین برادر تو کسی است که خطایت را فراموش کند و احسان تو را به خود ، به یاد آورد.

• امام عسکری علیه السلام : مَنْ وَعَظَ أَخَاهُ سِرًّا فَقَدْ زَانَهُ وَ مَنْ وَعَظَهُ عَلَانِيَةً فَقَدْ شَانَهُ ؛

امام عسکری علیه السلام: هر که برادرش را در خلوت پند دهد ، او را آراسته است ، و هر کس برادرش را در جمع پند دهد ، او را سرشکسته کرده است.

• امام عسکری علیه السلام : مَا أَقْبَحَ بِالْمُؤْمِنِ أَنْ تَكُونَ لَهُ رَغْبَةٌ تَذِلُّهُ ؛

امام عسکری علیه السلام: چه زشت است برای مؤمن که خواسته ای داشته باشد که او را به خواری کشاند.

• امام عسکری علیه السلام : مَنْ لَمْ يَتَّقِ وَجْهَ النَّاسِ لَمْ يَتَّقِ اللَّهَ ؛

امام عسکری علیه السلام : آن که از مردم پروا نکند ، از خدا نیز پروا نمی کند.

امام عسکری علیه السلام : إِيَّاكَ و الإِذَاعَةَ و طَلَبَ الرِّئَاسَةِ ، فَإِنَّهُمَا يَدْعُونَ إِلَى الْهَلَكَةِ ؛

امام عسکری علیه السلام: از افشای اسرار و ریاست طلبی بپرهیز که این دو [آدمی را] به هلاکت می کشانند.

امام عسکری علیه السلام : إِنَّ الْوَصُولَ إِلَى اللَّهِ سَفَرٌ لَا يَدْرِكُ إِلَّا بِامْتِطَاءِ اللَّيْلِ ؛

امام عسکری علیه السلام: وصال خداوند سفری است که جز با مرکب شب زنده داری به دست نمی آید.

امام عسکری علیه السلام : التَّوَاضُّعُ نِعْمَةٌ لَا يُحْسَدُ عَلَيْهَا ؛

امام عسکری علیه السلام: فروتنی نعمتی است که بر آن حسد نبرند.

امام عسکری علیه السلام : مَنْ رَكِبَ ظَهَرَ الْبَاطِلِ نَزَلَ بِهِ دَارَ النَّدَامَةِ ؛

امام عسکری علیه السلام: هر که بر مرکب باطل نشیند، در سرای پشیمانی فرودش آورد.

امام عسکری علیه السلام : إِذَا نَشِطَتِ الْقُلُوبُ فَأُوذِعُوهَا وَإِذَا نَفَرَتْ فَوَدِّعُوهَا ؛

امام عسکری علیه السلام: دل چون در نشاط است (معرفت) را به آن واسپارید، و چون در گریز است آن را واگذارید.

امام عسکری علیه السلام : مَنْ تَعَدَّى فِي ظَهْرِهِ كَانَ كَنَاقِضِهِ ؛

امام عسکری علیه السلام: هر که در مصرف آب (وضو و غسل) زیاده روی کند، مانند کسی است که وضو و غسل خود را باطل کند.

38 امام حسن عسکری علیه السلام : عِلَامَاتُ الْمُؤْمِنِ خَمْسٌ: ... وَ الْجَهْرُ بِـ «بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ» ؛

نشانه های مؤمن پنج چیز است: ... و بلند گفتن بسم الله الرحمن الرحيم .

18 امام حسن عسکری علیه السلام : نَظَرَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِلَى رَجُلٍ فَرَأَى أ

ثَرَ الْخَوْفِ عَلَيْهِ ، فَقَالَ : مَا بِأَنَّكَ ؟ قَالَ : إِنِّي أَخَافُ اللَّهَ ، قَالَ : يَا عَبْدَ اللَّهِ ، خَفَ ذُنُوبُكَ ، وَ

خَفَ عَدْلَ اللَّهِ عَلَيْكَ فِي مَظَالِمِ عِبَادِهِ ، وَ أَطَعَهُ فِيمَا كَلَّفَكَ وَ لَا تَعَصِهِ فِيمَا يُصْلِحُكَ ثُمَّ لَا تَخَفِ

اللَّهِ بَعْدَ ذَلِكَ فَإِنَّهُ لَا يَظْلِمُ أَحَدًا ، وَ لَا يُعَذِّبُهُ فَوْقَ اسْتِحْقَاقِهِ أَبَدًا ، إِلَّا أَنْ تَخَافَ سُوءَ الْعَاقِبَةِ

بِأَنْتَعِيرٍ أَوْ تَبَدَّلَ ، فَإِنْ أَرَدْتَ أَنْ يُؤْمِنَكَ اللَّهُ سُوءَ الْعَاقِبَةِ فَاعْلَمْ أَنَّ مَا تَأْتِيهِ مِنْ خَيْرٍ فَبِضَلِّ اللَّهُ

وَ تَوَفَّقِهِ ، وَ مَا تَأْتِيهِ مِنْ شَرٍّ فَبِأَمْهَالِ اللَّهِ وَ انْظَارِهِ إِيَّاكَ وَ حِلْمِهِ عَنْكَ ؛

امیر مؤمنان علی علیه السلام به مردی نگریستند و در چهره او نشانه ترس دیدند. به او فرمودند: در چه حالی؟ گفت: از خدا می ترسم. فرمودند: «ای بنده خدا! از گناهانت و از عدالت خدا درباره ظلم هایی که به بندگان خدا کرده ای بترس و خدا رادر آنچه تو را موظف نموده، پیروی کن و از او در آنچه صلاح تو در آن است، نافرمانی نکن. پس از آن، از خدا نترس؛ زیرا او به هیچ کس ظلم نمی کند و هرگز کسی را بیش از استحقاقش مجازات نمی کند. مگر این که نگران عاقبت بد باشی، به این که سرنوشت، دگرگون شود و تغییر یابد. پس اگر خواستی از عاقبت بد در امان باشی، بدان هر خیری که به تو می رسد، از لطف خدا و توفیق اوست و هر شرّی به تو می رسد، به جهت مهلت دادن خدا به تو و بردباری اش درباره توست» ● .

● امام عسکری علیه السلام : لَيْسَ مِنَ الْأَدَبِ إِظْهَارُ الْفَرَحِ عِنْدَ الْمَحْزُونِ ؛

● امام عسکری علیه السلام: شادمانی کردن در نزد غم دیده ، بی ادبی است.

● امام عسکری علیه السلام : بِنَسِّ الْعَبْدِ عَبْدًا يَكُونُ ذَا وَجْهَيْنِ وَ ذَا لِسَانَيْنِ ؛

● امام عسکری علیه السلام: چه بد بنده ای است آن که دور و دو زبان باشد.

● امام عسکری علیه السلام : مَنْ كَانَ الْوَرَعُ سَجِيَّتَهُ وَ الْكَرَمُ طَبِيعَتَهُ وَ الْحِلْمُ خُلُقَهُ ، كَثُرَ صَدِيقُهُ ؛ ●

● امام عسکری علیه السلام: کسی که پارسایی خوی او ، بخشندگی طبیعت او و بردباری خلقت او باشد ، دوستانش زیاد شوند.

● زندان بان های امام عسکری علیه السلام در جواب صالح بن وصیف : مَا نَقُولُ فِي رَجُلٍ يَصُومُ نَهَارَهُ وَ يَقُومُ لَيْلَهُ كُلَّهُ ، لَا يَتَكَلَّمُ وَ لَا يَتَشَاغَلُ بِغَيْرِ الْعِبَادَةِ ؛ ●

● زندان بان های امام عسکری علیه السلام در جواب صالح بن وصیف: چه بگوییم در باره کسی که روزها را روزه می گیرد و تمام شب را به عبادت به سر می آورد و جز به عبادت سخنی نمی گوید و به کاری نمی پردازد.

13 ● امام حسن عسکری علیه السلام : كَفَاكَ أَدَبًا تَجَنُّبُكَ مَا تَكْرَهُ مِنْ غَيْرِكَ؛

● برای ادب تو همین بس که آنچه را از دیگران نمی پسندی، از آن دوری کنی ● .

28 ● امام حسن عسکری علیه السلام : اتَّقُوا اللَّهَ وَ كُونُوا زَيْنًا وَ لَا تَكُونُوا شَيْنًا؛

● تقوای الهی پیشه کنید و مایه افتخار و آبرو باشید نه مایه ننگ و شرمندگی ● .

38+ امام عسکری علیه السلام: إِنَّ الْمُؤْمِنَ نَعْرِفُهُ بِسِيمَاهُ، وَ نَعْرِفُ الْمُنَافِقَ بِمِيسَمِهِ؛

مؤمن را از سیمایش می شناسیم و منافق را از نشانه هایش .

14+ امام حسن عسکری علیه السلام: لَيْسَ مِنَ الْأَدَبِ إِظْهَارُ الْفَرَحِ عِنْدَ الْمَخْزُونِ؛

شادی کردن در حضور غمگین، از ادب به دور است .

8+ امام حسن عسکری علیه السلام: فِي تَفْسِيرِ قَوْلِهِ تَعَالَى «وَقُولُوا لِلنَّاسِ حُسْنًا» قَالَ :

قُولُوا لِلنَّاسِ كُلِّهِمْ حُسْنًا مُؤْمِنِهِمْ وَ مُخَالِفِهِمْ، أَمَّا الْمُؤْمِنُونَ فَيَبْسُطُ لَهُمْ وَجْهَهُ وَ أَمَّا الْمُخَالِفُونَ فَيَكْلُمُهُمْ بِالْمُدَارَاةِ لِاجْتِدَابِهِمْ إِلَى الْإِيمَانِ. فَإِنْ اسْتَتَرَ مِنْ ذَلِكَ بِكَفْشُرِهِمْ عَنْ نَفْسِهِ وَ عَنْ إِخْوَانِهِ الْمُؤْمِنِينَ؛

در تفسیر آیه «با مردم به زبان خوش سخن بگویند» فرمود: یعنی با همه مردم، چه مؤمن و چه مخالف، به زبان خوش سخن بگویند. مؤمن، به هم مذهبان، روی خوش نشان می دهد و با مخالفان، با مدارا سخن می گوید تا به ایمان، جذب شوند و حتی اگر نشدند، با این رفتار، از بدی های آنان در حق خود و برادران مؤمنش، پیشگیری کرده است .

12+ امام حسن عسکری علیه السلام: مَنْ وَعَظَ أَخَاهُ سِرًّا فَقَدْ زَانَهُ وَ مَنْ وَعَظَهُ عَلَانِيَةً فَقَدْ

شَانَهُ؛

هر کس برادر (دینی اش) را پنهانی نصیحت کند، او را آراسته و اگر آشکارا نصیحتش نماید، ارزش او را کاسته است .

إِيَّاكَ وَالْإِذَاعَةَ وَطَلَبَ الرَّئِيسَةَ فَإِنَّهُمَا يَدْعُونَ إِلَى الْهَلَكَةِ؛

از افشای اسرار و ریاست جویی پرهیز ؛ زیرا این دو به هلاکت کشانند.

الإشْرَاكُ فِي النَّاسِ أَخْفَى مِنْ دَبِيبِ النَّمْلِ عَلَى الْمَسْحِ الْأَسْوَدِ فِي اللَّيْلِ الْمُظْلِمَةِ؛

شُرک آوری در میان مردم ، از جنبش مور بر پلاس سیاه در شب تار ، پنهان تر است.

حُبُّ الْأَبْرَارِ لِلأَبْرَارِ ثَوَابٌ لِلأَبْرَارِ وَحُبُّ الْفُجَّارِ لِلأَبْرَارِ فَضِيلَةٌ لِلأَبْرَارِ؛

محبت نیکان به نیکان ، ثوابی برای نیکان است و محبت بدان به نیکان ، فضیلتی برای نیکان است.

مَنْ الْجَهْلِ الضَّحْكُ مِنْ غَيْرِ عَجَبٍ؛

خنده بیجا از نادانی است.

مِنَ الْفَوَاقِرِ الَّتِي تَقْصِمُ الظَّهْرَ جَارٌّ إِنْ رَأَى حَسَنَةً أَطْفَأَهَا وَإِنْ رَأَى سَيِّئَةً أَفْشَاهَا؛

از جمله بلاهای کمر شکن ، آن همسایه ای است که چون نیکی ببیند ، نهانش دارد و چون بدی ببیند ، آن را فاش کند.

إِتَّقُوا اللَّهَ وَكُونُوا زِينًا وَلَا تَكُونُوا شَيْنًا؛

از خدا پروا کنید و موجب آراستگی (و آبرومندی) باشید ، نه مایه زشتی (و بدنامی).

بئسَ العَبْدُ عَبْدٌ يَكُونُ ذَاوَجْهَيْنِ وَذَالِسَانَيْنِ؛

چه بد بنده ای است بنده ای که دورو و دو زبان باشد

الْغَضَبُ مِفْتَاحُ كُلِّ شَرٍّ ؛

خشم ، کلید هر بدی است.

أَقْلُ النَّاسِ رَاحَةَ الْحَقْوَدِ؛

کینه ور ، کم آسایش ترین مردم است.

قَلْبُ الْأَحْمَقِ فِي فَمِهِ وَفَمُ الْحَكِيمِ فِي قَلْبِهِ؛

دل بی خرد در دهانش ، و دهان فرزانه در دلش است.

لَا يَشْغَلُكَ رِزْقٌ مَضْمُونٌ عَنْ عَمَلٍ مَفْرُوضٍ؛

مبادا که روزی ضمانت شده از کار واجب ، بازت دارد.

مَا تَرَكَ الْحَقُّ عَزِيزٌ إِلَّا ذَلًّا وَلَا أَخَذَ بِهِ ذَلِيلٌ إِلَّا عَزًّا؛

هیچ عزتمندی حق را ترك نکند ، مگر آن که خوار شود ، و هیچ خواری به حق نگراید ، مگر آن که عزت یابد.

خَصَلْتَانِ لَيْسَ فَوْقَهُمَا شَيْءٌ : الْإِيمَانُ بِاللَّهِ وَنَفْعُ الْإِخْوَانِ؛

دو خصلت است که ورای آن دو ، چیزی نباشد : ایمان به خدا و سودرساندن به برادران.

جُرْأَةُ الْوَالِدِ عَلَى وَالِدِهِ فِي صِغَرِهِ تَدْعُو إِلَى الْعُقُوقِ فِي كِبَرِهِ؛

گستاخی فرزند بر پدر خود در خردی ، به عاق او در بزرگی انجامد.

التَّوَاضُّعُ نِعْمَةٌ لَا يُحْسَدُ عَلَيْهَا؛

فروتنی ، نعمتی است که بر آن حسد نبرند.

مَنْ وَعَظَ أَخَاهُ سِرًّا فَقَدْ زَانَهُ وَمَنْ وَعَظَهُ عَلَانِيَةً فَقَدْ شَانَهُ؛

هر که برادرش را نهانی پند دهد ، او را آراسته است ، و هر که برادرش را در حضور دیگران پند دهد ، او را سرافکنده کرده است.

مَا أَقْبَحَ بِالْمُؤْمِنِ أَنْ تَكُونَ لَهُ رَغْبَةٌ تَذُلُّهُ؛

چه زشت است برای مؤمن ، به چیزی دل بندد که خوارش سازد.

لَيْسَتْ الْعِبَادَةُ كَثْرَةَ الصِّيَامِ وَالصَّلَاةِ وَإِنَّمَا الْعِبَادَةُ كَثْرَةُ التَّفَكُّرِ فِي أَمْرِ اللَّهِ؛

عبادت به بسیاری روزه و نماز نیست . همانا عبادت ، اندیشیدن بسیار در کار خداوند است.

الإمام العسكري عليه السلام : نَحْنُ كَهْفٌ لِمَنِ التَّجَاؤُ إِلَيْنَا ، وَنُورٌ لِمَنِ اسْتِضَاءَ بِنَا ، وَعِصْمَةٌ لِمَنِ اعْتَصَمَ بِنَا ، مَنْ أَحَبَّنَا كَانَ مَعَنَا فِي السَّنَامِ الْأَعْلَى ، وَمَنْ انْحَرَفَ عَنَّا فَالَى النَّارِ .

امام عسکری علیه السلام : ما پناهگاهی هستیم برای کسی که به ما پناه آورد و نوری هستیم برای آن که از ما پرتو طلبد و موجب مصونیت کسی هستیم که از ما پناه جوید. هر که ما را دوست بدارد در مراتب بالا با ما خواهد بود و هر که از راه ما کج گردد به سوی آتش ره خواهد برد .

سلام - لِشِيعَتِهِ - : أَوْصِيكُمْ بِتَقْوَى اللَّهِ ، وَالْوَرَعِ فِي دِينِكُمْ ، وَالِاجْتِهَادِ لِلَّهِ ، وَصِدْقِ الْحَدِيثِ ، وَأَدَاءِ الْأَمَانَةِ إِلَى مَنْ ائْتَمَنَكُمْ مِنْ بَرٍّ أَوْ فَاجِرٍ ، وَطَوْلِ السُّجُودِ ، وَحُسْنِ الْجَوَارِ ، فَبِهَذَا جَاءَ مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ . صَلُّوا فِي عَشَائِرِهِمْ ، وَاشْهَدُوا جَنَائِزَهُمْ ، وَاعْوَدُوا مَرْضَاهُمْ ، وَأَدُّوا حُقُوقَهُمْ ، فَإِنَّ الرَّجُلَ مِنْكُمْ إِذَا وَرَعَ فِي دِينِهِ وَصَدَّقَ فِي حَدِيثِهِ وَأَدَّى الْأَمَانَةَ وَحَسَّنَ خُلُقَهُ مَعَ النَّاسِ قِيلَ : هَذَا شِيعِيٌّ ، فَيَسْرُنِي ذَلِكَ . اتَّقُوا اللَّهَ وَكُونُوا زِينًا وَلَا تَكُونُوا شَيْنًا ، جُرُّوا إِلَيْنَا كُلَّ مَوَدَّةٍ وَادْفَعُوا عَنَّا كُلَّ قَبِيحٍ ، فَإِنَّهُ مَا قِيلَ فِينَا مِنْ حَسَنٍ فَنَحْنُ أَهْلُهُ ، وَمَا قِيلَ فِينَا مِنْ سَوْءٍ فَمَا نَحْنُ كَذَلِكَ . لَنَا حَقٌّ فِي كِتَابِ اللَّهِ وَقَرَابَةٌ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ وَتَطْهِيرٌ مِنَ اللَّهِ ، لَا يَدَّعِيهِ أَحَدٌ غَيْرُنَا إِلَّا كَذَابٌ . أَكْثَرُوا ذِكْرَ اللَّهِ وَذَكَرَ الْمَوْتَ وَتِلَاوَةَ الْقُرْآنِ وَالصَّلَاةَ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ ، فَإِنَّ

الصَّلَاةَ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ عَشْرُ حَسَنَاتٍ . احْفَظُوا مَا وَصَّيْتُكُمْ بِهِ ، وَأَسْتَوِدِعْكُمْ اللَّهُ ، وَأَقْرَأُ عَلَيْكُمْ السلام .

امام عسکری علیه السلام - به شیعیان خود - : شما را سفارش می کنم به تقوای الهی و پارسایی در دینتان و کار و کوشش برای خدا و راستگویی و ادای امانت به کسی که امانتی

به شما سپرده است، نیکوکار باشد یا تبه‌کار و سجده طولانی و نیکو همسایه داری؛ زیرا محمد صلی الله علیه و آله برای این امور آمده است. در میان عشیره هایشان، نماز بخوانید، در تشییع جنازه هایشان، شرکت ورزید، از بیمارانشان، عیادت کنید، حقوق آنان، را بگزارید؛ زیرا هرگاه فردی از شما در دینش، پارسا و در گفتارش، راستگو باشد و امانت را ادا کند و با مردم خوشخویی کند، گفته شود: این شیعه است و این، مرا شاد می سازد. از خدا پروا کنید و مایه آراستگی ما باشید، نه باعث ننگ و زشتی، هرگونه دوستی را برای ما جلب کنید و هرگونه زشتی را از ما دور سازید؛ زیرا هر خوبی که در حق ما گفته شود، ما اهل آن هستیم و هر بدی که درباره ما گفته آید، نه چنانیم. ما را در کتاب خدا، حقی است و با رسول خدا، خویشاوندیم و خداوند، ما را پاک شمرده است و جز ما، هر کس چنین ادعایی کند، دروغ گوست. خدا و مرگ را، فراوان یاد کنید و بسیار قرآن بخوانید و فراوان بر پیامبر صلی الله علیه و آله صلوات فرستید؛ زیرا صلوات بر رسول خدا صلی الله علیه و آله ده ثواب دارد. آن چه را به شما سفارش کردم پاس دارید، شما را به خدا می سپارم و بدرودتان می گویم.

الإمام العسكري عليه السلام : قَدْ وَضَعَ بَنُو أُمَيَّةَ وَبَنُو الْعَبَّاسِ سُيُوفَهُمْ عَلَيْنَا لِعَلَّتَيْنِ ، إِحْدَاهُمَا : أَنَّهُمْ كَانُوا يَعْلَمُونَ أَنَّهُ لَيْسَ لَهُمْ فِي الْخِلَافَةِ حَقٌّ ، فَيَخَافُونَ مِنْ أَدْعَائِنَا إِيَّاهَا وَتَسْتَقِرُّ فِي مَرَكَزِهَا . وَثَانِيَهُمَا : أَنَّهُمْ قَدْ وَقَفُوا مِنَ الْأَخْبَارِ الْمُتَوَاتِرَةِ عَلَى أَنَّ زَوَالَ مُلْكِ الْجَبَابِرَةِ وَالظُّلْمَةِ عَلَى يَدِ الْقَائِمِ مِنَّا ، وَكَانُوا لَا يَشْكُونَ أَنَّهُمْ مِنَ الْجَبَابِرَةِ وَالظُّلْمَةِ ، فَسَعَوْا فِي قَتْلِ أَهْلِ بَيْتِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَإِبَادَةِ نَسْلِهِ ، طَمَعًا مِنْهُمْ فِي الْوُصُولِ إِلَى مَنَعِ تَوْلُدِ الْقَائِمِ عَجَلُ اللَّهِ فَرَجَهُ ، أَوْ قَتْلِهِ ، فَأَبَى اللَّهُ أَنْ يَكْشِفَ أَمْرَهُ لِوَاحِدٍ مِنْهُمْ ، إِلَّا أَنْ يُتَمَّ نَوْرَهُ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ .

امام عسکری علیه السلام: بنی امیّه و بنی عباس به دو دلیل به قتل و کشتار ما پرداختند: یکی این که: آنها خود می دانستند که خلافت، حقّ آنان نیست، لذا می ترسیدند که ما ادعای خلافت کنیم و خلافت در جایگاه [اصلی] خود استقرار یابد. دوم این که: آنها، از طریق اخبار متواتر فهمیده بودند که حکومت جباران و ستمگران به دست قائم ما ناپود خواهد شد و از طرفی در این که آنان از جباران و ستمگران هستند، شکّ نداشتند. از این رو، در کشتار اهل بیت رسول خدا صلی الله علیه و آله و ناپود کردن نسل او کوشیدند تا بلکه با این کار، مانع تولد قائم عجل الله تعالی فرجه شوند یا او را به قتل رسانده باشند. اما خداوند نخواست که قضیه او [قائم] حتی برای يك نفر از ایشان (خلفای اموی و عباسی) معلوم شود تا آن گاه که نور خویش را کامل گرداند، هرچند کافران خوش نداشته باشند.

الإمام العسكري عليه السلام - فِي الصَّلَاةِ عَلَى وَلِيِّ الْأَمْرِ الْمُنتَظَرِ عَلَيْهِ السَّلَامُ - : اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى وَلِيِّكَ وَابْنِ أَوْلِيَائِكَ الَّذِينَ فَرَضَتْ طَاعَتَهُمْ ، وَأَوْجَبَتْ حَقَّهُمْ ، وَأَذْهَبَتْ عَنْهُمْ الرَّجْسَ وَطَهَّرَتْهُمْ تَطْهِيرًا .

اللَّهُمَّ انْتَصِرْ بِهِ لِدِينِكَ ، وَانصُرْ بِهِ أَوْلِيَاءَكَ وَأَوْلِيَاءَهُ وَشِيعَتَهُ وَأَنْصَارَهُ وَاجْعَلْنَا مِنْهُمْ .
اللَّهُمَّ أَعِذْهُ مِنْ شَرِّ كُلِّ بَاغٍ وَطَاغٍ وَمِنْ شَرِّ جَمِيعِ خَلْقِكَ ، وَاحْفَظْهُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِ وَعَنْ يَمِينِهِ وَعَنْ شِمَالِهِ ، وَاحْرُسْهُ وَامْنَعْهُ أَنْ يُوَصَلَ إِلَيْهِ بِسُوءٍ ، وَاحْفَظْ فِيهِ رَسُولَكَ وَآلَ رَسُولِكَ ، وَأَظْهِرْ بِهِ الْعَدَلَ وَأَيِّدْهُ بِالنَّصْرِ ، وَانصُرْ نَاصِرِيهِ ، وَاخْذُلْ خَاذِلِيهِ ، وَاقْصِمْ بِهِ جَبَابِرَةَ الْكُفْرَةِ ، وَاقْتُلْ بِهِ الْكُفَّارَ وَالْمُنَافِقِينَ وَجَمِيعَ الْمُلْحِدِينَ ، حَيْثُ كَانُوا وَأَيْنَ كَانُوا مِنْ مَشَارِقِ الْأَرْضِ وَمَغَارِبِهَا وَبَرِّهَا وَبَحْرِهَا ، وَامْلَأْ بِهِ الْأَرْضَ عَدْلًا ، وَأَظْهِرْ بِهِ دِينَ نَبِيِّكَ عَلَيْهِ وَآلِهِ السَّلَامُ ، وَاجْعَلْنِي اللَّهُمَّ مِنْ أَنْصَارِهِ وَأَعْوَانِهِ وَأَتْبَاعِهِ وَشِيعَتِهِ ، وَأَرْنِي فِي آلِ مُحَمَّدٍ مَا يَأْمُلُونَ وَفِي عَدُوِّهِمْ مَا يَحْذَرُونَ ، إِلَهَ الْحَقِّ آمِينَ .

امام عسکری علیه السلام - در درود فرستادن بر ولی امر منتظر علیه السلام - : بار خدایا، بر ولی خود و فرزند اولیایت درود فرست؛ همانان که اطاعت از ایشان را فرض (واجب) دانستی و حق آنان را واجب شمردی و پلیدی را از وجودشان زدودی و به کئی پاک و پاکیزه شان گردانیدی .

بار خدایا، به واسطه او دینت را مدد و حمایت کن و به وسیله او دوستان خود و دوستان او و شیعیان و یارانش را یاری رسان و ما را از آنان قرار ده .
بار خدایا! او را از گزند هر بیدادگر و سرکشی و از گزند همه آفریدگانت، محفوظ بدار و از پیش رو و پشت سر و از راست و چپش، او را نگهدار و از این که بدی و آسیبی به او برسد، پاسداری و حراستش فرما و با حفظ او، رسول و خاندان رسول خود را حفظ کن؛ عدالت را با دست او آشکار ساز و او را نصرت عطا فرما و یارانش را یاری رسان و کسانی را که تنها و بی یاورش گذارند، تنها و بی یاور گذار و به دست او، جباران کفر پیشه را درهم شکن و کافران و منافقان و ملحدان را، هرچه باشند و هر کجا باشند، در شرق عالم و غرب آن، در خشکی و در دریا، همگی را نابود کن و به وسیله او زمین را آکنده از عدل و داد گردان و دین پیامبرت - درود بر او و خاندانش - را رونق بخش و ما را، بار خدایا! از یاران و مددکاران و پیروان و شیعیان او قرار ده و مرا زنده بدار تا ببینم که خاندان محمد به آرمانها و آرزوهایشان رسیده اند و دشمنان آنان به آن چه از آن می ترسیدند، گرفتار آمده اند، آمین ای معبود راستین .

الإمام العسكري عليه السلام - فِي التَّفْسِيرِ الْمَنْسُوبِ إِلَيْهِ ، فِي قَوْلِهِ تَعَالَى : « وَمَا كَانَ اللَّهُ مُعَذِّبَهُمْ وَهُمْ يَسْتَغْفِرُونَ » - : يُظْهِرُونَ التَّوْبَةَ وَالْإِنَابَةَ ؛ فَإِنَّ مِنْ حُكْمِهِ فِي الدُّنْيَا أَنْ يَأْمُرَكَ

بِقَبُولِ الظَّاهِرِ وَتَرْكِ التَّفْتِيشِ عَنِ البَاطِنِ ؛ لِاعْنِ الدُّنْيَا دَارُ إِمِهَالٍ وَإِنظَارٍ ، وَالأَخِرَةَ دَارُ الجَزَاءِ بِلا تَعَبُدٍ .

امام عسکری علیه السلام :- در تفسیر منسوب به ایشان درباره آیه شریف « و تا آنان طلب آمرزش می کنند ، خدا عذاب کننده آنان نخواهد بود» - : یعنی اظهار توبه و انابه می کنند ؛ زیرا از احکام خداوند در دنیا ، این است که تو را به پذیرفتن ظاهر و جستجو نکردن از باطن ، امر می فرماید ؛ چون دنیا سرای مهلت و فرصت است ، و آخرت ، سرای سزاست و نه عبادت و عمل .

الإمام العسکریّ علیه السلام : أَوْلَى النَّاسِ بِالمَحَبَّةِ مِنْهُمْ مَنْ أَمَلُوهُ .

امام عسکری علیه السلام : مردم ، کسی را بیشتر دوست دارند که به او امید بیشتری [دارند] .

الإمام العسکریّ علیه السلام : مَنْ كَانَ الوَرَعُ سَجِيَّةً وَالكَرَمُ طَبِيعَةً وَالحِلْمُ خَلْتَةً ، كَثُرَ صَدِيقُهُ وَالثَّنَاءُ عَلَيْهِ ، وَانْتَصَرَ مِنْ أَعْدَائِهِ بِحُسْنِ الثَّنَاءِ عَلَيْهِ .

امام عسکری علیه السلام : هر که پارسایی خوی او ، کرم سرشت او و بردباری صفتش باشد ، دوستش زیاد و ستایشش بسیار گردد و در برابر دشمنانش ، ستایش نیکوی دیگران یاری اش می دهد .

الإمام العسکریّ علیه السلام : خَيْرُ إِخْوَانِكَ مَنْ نَسِيَ ذَنْبَكَ ، وَذَكَرَ إِحْسَانَكَ إِلَيْهِ .

امام عسکری علیه السلام : بهترین برادرانت ، کسی است که خطایت را فراموش کند و از نیکوکاری ات در حقّ خودش یاد کند .

الإمام العسکریّ علیه السلام : إِنَّ مَعْرِفَةَ حُقُوقِ الإِخْوَانِ يُحَبِّبُ إِلَى الرَّحْمَنِ وَيُعِظِمُ الزُّلْفَى لَدَى المَلِكِ الدِّيَانِ ، وَإِنَّ تَرْكَ قَضَائِهَا يَمَقِّتُ إِلَى الرَّحْمَنِ وَيُصَغِّرُ الرُّتْبَةَ عِنْدَ الكَرِيمِ المَنَّانِ .

امام عسکری علیه السلام : شناخت حقوق برادران دینی ، انسان را محبوب خدای رحمان می کند و او را به آن سلطان قهار ، نزدیک تر می سازد؛ و به جا نیاوردن آنها ، انسان را در درگاه الهی منفور می سازد و منزلت او را نزد خدای بزرگوار بخشنده ، پایین می آورد .

الإمام العسکریّ علیه السلام - فِيمَا كَتَبَ إِلَى أَهْلِ قَمٍّ وَآبَةِ - : إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى - بِجُودِهِ وَرَأْفَتِهِ - قَدْ مَنَّ عَلَى عِبَادِهِ بِنَبِيِّهِ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ بِشِيرًا وَنَذِيرًا ، وَوَفَّقَكُمْ لِقَبُولِ دِينِهِ ، وَأَكْرَمَكُمْ بِهِدَايَتِهِ . . . فَلَمْ تَزَلْ نِيَّتُنَا مُسْتَحْكِمَةً ، وَنُفُوسُنَا إِلَى طَيْبِ آرَائِكُمْ سَاكِنَةً ،

الْقَرَابَةُ الرَّاسِخَةُ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ قَوِيَّةٌ . وَصِيَّةٌ أَوْصَى بِهَا أَسْلَافُنَا وَأَسْلَافُكُمْ ، وَعَهْدٌ عُهِدَ إِلَى شُبَّانِنَا وَمَشَايِخِكُمْ ، فَلَمْ يَزَلْ عَلَى جُمْلَةٍ كَامِلَةٍ مِنَ الْإِعْتِقَادِ ، لِمَا جَمَعَنَا اللَّهُ عَلَيْهِ مِنَ الْحَالِ الْقَرِيبَةِ ، وَالرَّحِمِ الْمَاسَةِ ؛ يَقُولُ الْعَالِمُ سَلَامٌ اللَّهُ عَلَيْهِ إِذْ يَقُولُ : الْمُؤْمِنُ أَخُو الْمُؤْمِنِ لِأُمَّهِ وَأَبِيهِ .

امام عسکری علیه السلام - از جمله آنچه به مردم قم و آوه نوشت - : خداوند با بخشش و مهربانی خود ، بر بندگان منّت گذاشت و پیامبرش محمد صلی الله علیه و آله را نوید دهنده و بیم دهنده فرستاد و شما را برای پذیرش دینش توفیق داد و به هدایت خود ، گرامی داشت ... نیت ما همواره استوار و جان هایمان به اندیشه های پاک شما آرام است . خویشاوندی برقرار میان ما و شما نیرومند است . این [خویشاوندی] ، سفارشی است که گذشتگان ما و گذشتگان شما بدان سفارش کرده اند و عهدی است که با جوانان ما و پیران شما بسته شده است و به سبب حالت نزدیک و خویشاوندی پیوسته ای که خداوند ما را بر آن نگه داشته است ، همچنان بر اعتقادی کامل ، استوار است . عالم [معصوم] علیه السلام می فرماید : «مؤمن ، برادرِ تَنی مؤمن است» .

الإمام العسکریّ علیه السلام عن آباءه عليهم السلام : قال رسول الله صلى الله عليه وآله لبعض أصحابه ذات يوم : يا عبدالله ، أحبب في الله ، وأبغض في الله ، ووال في الله ، وعاد في الله ؛ فإنه لا ثنال ولايئة الله إلا بذلك ، ولا يجد الرجل طعم الإيمان - وإن كثرت صلاته وصيامه - حتى يكون كذلك . وقد صارت مؤاخاة الناس يومكم هذا أكثرها في الدنيا ؛ عليها يتوآدون ، وعليها يتباغضون ، وذلك لا يعني عنهم من الله شيئاً .

فقال الرجل : يا رسول الله ، فكيف لي أن أعلم أنني قد واليت وعاديت في الله ؟ ومن ولي الله عز وجل حتى أواليه ، ومن عدوه حتى أعاديه ؟

فأشار له رسول الله صلى الله عليه وآله إلى عليّ عليه السلام ، فقال : أترى هذا ؟ قال : بلى . قال : وليّ هذا وليّ الله ؛ فواله ، وعدوّ هذا عدوّ الله ؛ فعاده ، ووال وليّ هذا ولو أنه قاتل أبيك وولدك ، وعاد عدوّ هذا ولو أنه أبوك وولدك .

امام عسکری علیه السلام - به نقل از پدرانش - : پیامبر خدا روزی به یکی از یارانش فرمود : «ای بنده خدا ! در راه خدا دوست بدار ، در راه خدا دشمن بدار ، در راه خدا دوستی بورز ؛ و در راه خدا دشمنی بورز ؛ زیرا ولایت خدا ، جز از این راه به دست نمی آید و انسان ، گرچه نماز و روزه اش بسیار باشد ، طعم ایمان را در نمی یابد ، مگر آن که چنین باشد ؛ لیکن امروز ، بیشتر دوستی ها و برادری هایمان برای دنیا و در راه آن است . بر اساس آن ، با یکدیگر دوستی می کنند و برای آن با یکدیگر دشمنی می ورزند؛ حال آن که

این دوستی و دشمنی ، در برابر خداوند ، هیچ سودی برایشان ندارد» .

آن مرد گفت : ای پیامبر خدا ! چگونه بدانم که در راه خدا دوستی و دشمنی کرده ام ؟ و دوست خدا کیست تا با او دوستی کنم؟ و دشمن خدا کیست تا با او دشمنی ورزم ؟ پیامبر خدا به علی علیه السلام اشاره کرد و به آن مرد فرمود : «آیا او را می بینی ؟» . گفت : آری .

فرمود : «دوست او ، دوست خداست . پس با او دوستی کن . و دشمن او دشمن خداست . پس با او دشمنی کن . با دوست او دوستی کن ، گرچه قاتل پدر و پسرش باشد ، و با دشمن او دشمنی کن ، گرچه پدر و پسرش باشند» .

الإمام العسكري عليه السلام : مَنْ لَمْ يَتَّقِ وُجُوهَ النَّاسِ لَمْ يَتَّقِ اللَّهَ .

امام عسکری علیه السلام : هر که از مردم پروا [حیا] نکند، از خداوند [نیز] پروا نمی کند .

الإمام العسكري عليه السلام : مَنْ وَعَظَ أَخَاهُ سِرًّا فَقَدَرَانَهُ ، وَمَنْ وَعَظَهُ عَلَانِيَةً فَقَدَ شَانَهُ .

امام عسکری علیه السلام : هر که برادر خود را پنهانی اندرز دهد، او را آراسته است و هر که در برابر دیگران موعظه اش کند، او را لگه دار کرده است .

الإمام العسكري عليه السلام : التَّوَّاضُعُ نِعْمَةٌ لَا يُحْسَدُ عَلَيْهَا .

امام عسکری علیه السلام : فروتنی، نعمتی است که به آن حسادت نمی شود .

الإمام العسكري عليه السلام : مَنْ أَكْثَرَ الْمَنَامَ رَأَى الْأَحْلَامَ .

امام عسکری علیه السلام : هر که زیاد بخوابد، خواب های پریشان بیند .

الإمام العسكري عليه السلام : لَا ثَمَارَ فِيذَهَبَ بِهَاوِكَ ، وَلَا ثَمَارِخَ فِيجُتْرَأَ عَلَيْكَ .

امام عسکری علیه السلام : مجادله مکن که احترامت از بین می رود و شوخی مکن که بر تو گستاخ می شوند .

الإمام العسكري عليه السلام : مَنْ مَدَحَ غَيْرَ الْمُسْتَحِقِّ فَقَدَ قَامَ مَقَامَ الْمُتَّهَمِ .

امام عسکری علیه السلام : هر کس فردی را که استحقاق ستایش ندارد بستاید، خود را در مقام اتهام و بدگمانی قرار داده است .

الإمام العسكري عليه السلام : جُعِلَتِ الْخَبَائِثُ فِي بَيْتٍ وَجُعِلَ مِفْتَاحُهُ الْكُذْبَ .

امام عسکری علیه السلام : [همه] پلیدیها در یک خانه نهاده شده و کلید آن، دروغ قرار داده شده است .

الإمام العسکریُّ علیه السلام - بعد از تقبیح تقلید عوامِ یهودِ لعلماءِ الفسقة - : فَمَنْ قَلَّدَ مِنْ عَوَامِنَا مِثْلَ هَؤُلَاءِ الْفُقَهَاءِ فَهُمْ مِثْلُ الْيَهُودِ الَّذِينَ ذَمَّهُمُ اللَّهُ بِالنَّقْلِ لِفَسَقَةِ فُقَهَائِهِمْ .
فَأَمَّا مَنْ كَانَ مِنَ الْفُقَهَاءِ صَانِعًا لِنَفْسِهِ حَافِظًا لِدِينِهِ مُخَالَفًا عَلَى هَوَاهُ مُطِيعًا لِأَمْرِ مَوْلَاهُ فَلِلْعَوَامِّ أَنْ يُقَلِّدُوهُ ، وَذَلِكَ لَا يَكُونُ إِلَّا بَعْضَ فُقَهَاءِ الشَّيْعَةِ لَا جَمِيعَهُمْ .

امام عسکری علیه السلام - بعد از تقبیح تقلید عوامِ یهود از علمای فاسقشان - : اگر (مسلمانان) از چنین فقهای تقلید کنند ، مانند همان یهودیانی هستند که خداوند آنان را به سبب تقلید و پیروی از فقهای فاسق و بدکارشان نکوهش کرده است .
اما هر فقیهی که خویشتندار و نگاهبان دین خود باشد و با هوای نفسش بستیزد و مطیع فرمان مولایش باشد ، بر عوام است که از او تقلید کنند و البته این ویژگیها را تنها برخی فقهای شیعه دارا هستند ، نه همه آنها .

الإمام العسکریُّ علیه السلام : إِذَا نَشِطَتِ الْقُلُوبُ فَأَوْدِعْهَا (فَأَوْدِعُوهَا) ، وَإِذَا نَفَرَتْ فَوَدِّعُوهَا .

امام عسکری علیه السلام : هر گاه دلها به نشاط آمدند، به آنها امانت بسپارید و هر گاه کوچ کردند، با آنها بدرود گوید .

الإمام العسکریُّ علیه السلام : إِذَا كَانَ الْمَقْضَى كَائِنًا فَالضَّرَاعَةُ لِمَاذَا ؟ !

امام عسکری علیه السلام : اگر قضای الهی واقع شدنی است، دیگر ضعف و زبونی چرا؟!
الإمام العسکریُّ علیه السلام : إِنَّ الْوُصُولَ إِلَى اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ سَفَرٌ لَا يُدْرِكُ إِلَّا بِامْتِطَاءِ اللَّيْلِ .

امام عسکری علیه السلام : رسیدن به خداوند عز و جل سفری است که جز با نشستن بر مرکب شب، (شب زنده داری) پیموده نشود .

الإمام العسکریُّ علیه السلام - فِي صِفَةِ عُلَمَاءِ السُّوءِ - : وَهُمْ أَضَرُّ عَلَى ضَعْفَاءِ شِيعَتِنَا مِنْ جَيْشِ يَزِيدَ عَلَى الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ وَأَصْحَابِهِ ، فَإِنَّهُمْ يَسْلُبُونَهُمُ الْأَرْوَاحَ وَالْأَمْوَالَ ، وَهَؤُلَاءِ عُلَمَاءُ السُّوءِ ... يُدْخِلُونَ الشَّكَّ وَالشُّبُهَةَ عَلَى ضَعْفَاءِ شِيعَتِنَا فَيُضِلُّونَهُمْ .

امام عسکری علیه السلام - در وصف عالمان بدکردار - فرمود : زیان آنها برای شیعیان ناتوان (آسیب پذیر) ما بیشتر از زیان سپاه یزید برای حسین بن علی علیهما السلام و یاران

اوست؛ زیرا آنها جان و مال ایشان را گرفتند و این علمای بدکردار ... در دل شیعیان ناتوان ما شک و شبهه می اندازند و گمراهشان می کنند .

الإمام العسكري عليه السلام : الْوَحْشَةُ مِنَ النَّاسِ عَلَى قَدْرِ الْفِطْنَةِ بِهِمْ .

امام عسکری علیه السلام : کناره گرفتن از مردم، به اندازه شناخت از آنهاست .

الإمام العسكري عليه السلام : مَا تَرَكَ الْحَقَّ عَزِيزًا إِلَّا ذَلَّ، وَلَا أَخَذَ بِهِ ذَلِيلًا إِلَّا عَزَّ .

امام عسکری علیه السلام : هیچ عزتمندی حق را فرو نگذاشت مگر این که به ذلت افتاد، و هیچ ذلیل و ناتوانی حق را نگرفت مگر این که عزیز و نیرومند شد .

الإمام العسكري عليه السلام : إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى أَرَى رَسُولَهُ بِقَلْبِهِ مِنْ نَوْرِ عَظَمَتِهِ مَا أَحَبَّ .

امام عسکری علیه السلام : خداوند تبارک و تعالی از نور عظمت خویش، چندان که دوست داشت، به قلب رسول خود نمایاند .

الإمام علي عليه السلام : أَعْدَى عَدُوٍّ لِلْمَرْءِ غَضَبُهُ وَشَهْوَتُهُ ، فَمَنْ مَلَكَهُمَا عَلَتْ دَرَجَتُهُ وَبَلَغَ غَايَتَهُ .

امام عسکری علیه السلام : دشمن ترین دشمن آدمی ، خشم و شهوت اوست . هر که بر این دوچیره شود ، مقامش بلند گردد و به هدف خود برسد .

الإمام العسكري عليه السلام : مَا أَقْبَحَ بِالْمُؤْمِنِ أَنْ تَكُونَ لَهُ رَغْبَةٌ تُذِلُّهُ .

امام عسکری علیه السلام : چه زشت است در مؤمن خواسته ای باشد که او را به خواری کشاند .

الإمام العسكري عليه السلام : مِنَ الْجَهْلِ الضَّحْكُ مِنْ غَيْرِ عَجَبٍ .

امام عسکری علیه السلام : خنده ای که از روی تعجب نباشد ، نشان نابخردی است .

الإمام العسكري عليه السلام - لَمَّا سُئِلَ عَنْ عِلَّةِ وُجُوبِ الصَّوْمِ - : لِيَجِدَ الْغَنِيُّ مَسَّ الْجُوعِ ؛ فَيَمُنَّ عَلَى الْفَقِيرِ .

امام عسکری علیه السلام - در پاسخ به پرسش از علت واجب شدن روزه - فرمود : تا توانگر درد گرسنگی را بچشد و در نتیجه ، به نیازمند کمک کند .

الإمام العسكري عليه السلام : لَا يَعْرِفُ النُّعْمَةَ إِلَّا الشَّاكِرُ، وَلَا يَشْكُرُ النُّعْمَةَ إِلَّا الْعَارِفُ .

امام عسکری علیه السلام: [قدر] نعمت را نشناسد مگر سپاسگزار، و شکر نعمت نگذارد مگر آن که [قدر] نعمت را شناسد .

الإمام العسکریُّ علیه السلام : إِنَّ ... لِلشَّجَاعَةِ مِقْدَارًا ، فَإِنْ زَادَ عَلَيْهِ فَهُوَ تَهَوُّرٌ .

امام عسکری علیه السلام : شجاعت اندازه ای دارد که اگر از آن فراتر رود بی باکی است .

الإمام العسکریُّ علیه السلام : إِنَّ لِلسَّخَاءِ مِقْدَارًا ، فَإِنْ زَادَ عَلَيْهِ فَهُوَ سَرَفٌ .

امام عسکری علیه السلام : همانا بخشندگی را اندازه ای است که اگر از آن فراتر رود اسراف است .

الإمام العسکریُّ علیه السلام - لأبي هاشم الجعفریِّ - : قَبْرِی بَسْرٌ مِّن رَّأی أَمَانٌ لِأَهْلِ الْجَانِبِیْنِ .

امام عسکری علیه السلام - خطاب به ابو هاشم جعفری - : قبر من در سرّ من رأی (سامرا) مایه امن و امان ساکنان هر دو طرف (فرات) است .

الإمام العسکریُّ علیه السلام : لَوْ عَقَلَ أَهْلُ الدُّنْيَا خَرَبَتْ .

امام عسکری علیه السلام : اگر اهل دنیا عقل خود را به کار می بستند ، دنیا ویران می شد [چون به دنیا بی رغبت می شدند] .

الإمام العسکریُّ علیه السلام : لَا يَشْغَلُكَ رِزْقٌ مَّضْمُونٌ عَنْ عَمَلٍ مَّفْرُوضٍ .

امام عسکری علیه السلام : مبادا [سرگرم شدن به] روزی ضمانت شده ، تو را از کار واجبی باز دارد .

الإمام العسکریُّ علیه السلام - فِي تَفْسِيرِ البَسْمَلَةِ - : اللَّهُ هُوَ الَّذِي يَتَأَلَّهُ إِلَيْهِ عِنْدَ الْحَوَاجِّ وَالشَّدَائِدِ كُلُّ مَخْلُوقٍ عِنْدَ انْقِطَاعِ الرَّجَاءِ مِنْ كُلِّ مَنْ هُوَ دُونَهُ ، وَتَقَطُّعِ الْأَسْبَابِ مِنْ جَمِيعِ مَنْ سِوَاهُ .

امام عسکری علیه السلام - در تفسیر «بسم الله الرحمن الرحيم» - فرمود : الله هموست که هر مخلوقی در نیازها و گرفتاریها وقتی امیدش از همه ، جز او قطع می شود و رشته هر سببی جز او بریده می گردد ، به وی روی می آورد .

الإمام العسکریُّ علیه السلام : خَيْرٌ مِنَ الْحَيَاةِ مَا إِذَا فَقَدْتَهُ أَبْغَضْتَ الْحَيَاةَ ، وَشَرٌّ مِنَ الْمَوْتِ مَا إِذَا نَزَلَ بِكَ أَحْبَبْتَ الْمَوْتَ .

امام عسکری علیه السلام : بهتر از زندگی آن است که هرگاه آن را از دست دهی از زندگی بیزار شوی، و از مرگ بدتر آن چیزی است که هرگاه بدان گرفتار آیی، آرزوی مرگ کنی .

الإمام العسکریُّ علیه السلام : أَعْرَفُ النَّاسِ بِحُقُوقِ إِخْوَانِهِ وَأَشَدُّهُمْ قَضَاءً لَهَا أَعْظَمُهُمْ عِنْدَ اللَّهِ شَأْنًا .

امام عسکری علیه السلام : آن که به حقوق برادران خود آشناتر باشد و در رعایت کردن آنها کوشاتر ، نزد خداوند ارجمندتر است .

الإمام العسکریُّ علیه السلام : الْجَهْلُ خَصْمٌ .

امام عسکری علیه السلام : نادانی دشمن [انسان] است .

الإمام العسکریُّ علیه السلام : حُسْنُ الصُّورَةِ جَمَالٌ ظَاهِرٌ ، وَحُسْنُ الْعَقْلِ جَمَالٌ بَاطِنٌ .

امام عسکری علیه السلام : نکویی صورت ، زیبایی ظاهر است و نکویی خرد ، زیبایی درون .

الإمام العسکریُّ علیه السلام : ذُكِرَ عِنْدَ الصَّادِقِ عَلَيْهِ السَّلَامُ الْجِدَالُ فِي الدِّينِ ، وَأَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَالْأئِمَّةَ الْمُعْصُومِينَ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ قَدْ نَهَوْا عَنْهُ ، فَقَالَ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ : لَمْ يُنْهَ عَنْهُ مَطْلَقًا ، لَكِنَّهُ نَهَى عَنِ الْجِدَالِ بغيرِ التِّي هِيَ أَحْسَنُ .

امام عسکری علیه السلام : در حضور [امام] صادق علیه السلام از جدال کردن در دین و این که پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و امامان معصوم علیهم السلام از این کار نهی کرده اند، سخن به میان آمد، [امام] صادق علیه السلام فرمود: از آن به طور مطلق نهی نشده بلکه از مجادله کردن با روشی جز روش پسندیده تر نهی شده است .

الإمام العسکریُّ علیه السلام : مَا مِنْ بَلِيَّةٍ إِلَّا وَاللَّهِ فِيهَا نِعْمَةٌ تُحِيطُ بِهَا .

امام عسکری علیه السلام : هیچ گرفتاری و بلایی نیست مگر آن که نعمتی از خداوند آن را در میان گرفته است .

الإمام العسکریُّ علیه السلام : مَنْ أَنْسَ بِاللَّهِ اسْتَوْحَشَ مِنَ النَّاسِ .

امام عسکری علیه السلام : هر که با خدا همدم شود از مردم دوری می گزیند .

الإمام العسکریُّ علیه السلام - وَقَدْ سُئِلَ عَنِ الْحُجَّةِ وَالْإِمَامِ بَعْدَهُ ؟ - : ابْنِي مُحَمَّدٌ ، وَهُوَ الْإِمَامُ وَالْحُجَّةُ بَعْدِي ، مَنْ مَاتَ وَلَمْ يَعْرِفْهُ مَاتَ مِيتَةً جَاهِلِيَّةً . أَمَا إِنَّ لَهُ غَيْبَةً يَحَارُ فِيهَا

الجاهلون ، وَيَهْلِكُ فِيهَا الْمُبْطِلُونَ ، وَيَكْذِبُ فِيهَا الْوَقَاتُونَ ، ثُمَّ يَخْرُجُ فَكَاثِي أَنْظَرُ إِلَى الْأَعْلَامِ الْبَيْضِ تَخْفِقُ فَوْقَ رَأْسِهِ بِنَجْفِ الْكُوفَةِ .

امام عسکری علیه السلام - در پاسخ به پرسش از حجت و امام بعد از ایشان - فرمود :
فرزندم محمد ، اوست امام و حجت پس از من. هر که بمیرد و او را نشناسد به مرگ جاهلی مرده است. بدانید که او را غیبتی است که پس از آن ، ظهور می کند؛ غیبتی که جاهلان در آن سرگشته می شوند و باطل گرایان به نابودی می افتند و کسانی به دروغ [برای ظهور او] زمان تعیین می کنند. گویی پرچمهای سفیدی را می بینم که در نجف کوفه بر فراز سر او در اهترازند .

امام حسن عسکری علیه السلام : مَا تَرَكَ الْحَقَّ عَزِيزًا إِلَّا ذَلًّا وَ لَا أَخَذَ بِهِ ذَلِيلٌ إِلَّا عَزًّا ؛

هیچ عزیزی حق را ترک نکرد، مگر این که ذلیل شد و هیچ ذلیلی به حق عمل نکرد مگر این که عزیز شد.

امام حسن عسکری علیه السلام : فِي تَفْسِيرِ قَوْلِهِ تَعَالَى «وَقُولُوا لِلنَّاسِ حُسْنًا» قَالَ: قُولُوا لِلنَّاسِ كُلِّهِمْ حُسْنًا مُؤْمِنِهِمْ وَ مُخَالَفِهِمْ، أَمَّا الْمُؤْمِنُونَ فَيَبْسُطُ لَهُمْ وَجْهَهُ وَ أَمَّا الْمُخَالَفُونَ فَيَكْلُمُهُمْ بِالْمُدَارَاةِ لِاجْتِدَابِهِمْ إِلَى الْإِيمَانِ. فَإِنْ اسْتَتَرَ مِنْ ذَلِكَ بِكَفِّ شُرُورِهِمْ عَنْ نَفْسِهِ وَ عَنْ إِخْوَانِهِ الْمُؤْمِنِينَ ؛

در تفسیر آیه «با مردم، به زبان خوش سخن بگویید»، فرمودند: یعنی با همه مردم، چه مؤمن و چه مخالف، به زبان خوش سخن بگویید. مؤمن، به هم مذهبان، روی خوش نشان می دهد و با مخالفان، با مدارا سخن می گوید تا به ایمان، جذب شوند و حتی اگر نشدند، با این رفتار، از بدی های آنان در حق خود و برادران مؤمنش، پیشگیری کرده است.

امام حسن عسکری علیه السلام : مَنْ وَعَظَ أَخَاهُ سِرًّا فَقَدْ زَانَهُ وَ مَنْ وَعَظَهُ عَلَانِيَةً فَقَدْ شَانَهُ ؛

هر کس برادر (دینی اش) را پنهانی نصیحت کند، او را آراسته و اگر آشکارا نصیحتش نماید، ارزش او را کاسته است.

امام حسن عسکری علیه السلام : نَظَرَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِلَى رَجُلٍ فَرَأَى أَثَرَ الْخَوْفِ عَلَيْهِ، فَقَالَ: مَا بِأَنَّكَ؟ قَالَ: إِنِّي أَخَافُ اللَّهَ. قَالَ: يَا عَبْدَ اللَّهِ! خَفَ ذُنُوبُكَ، وَ خَفَ عَدْلَ اللَّهِ عَلَيْكَ فِي مَظَالِمِ عِبَادِهِ، وَ أَطَعَهُ فِيمَا كَفَّفَكَ وَ لَاتَعَصِيهِ فِيمَا يُصْلِحُكَ ثُمَّ لَاتَخَفِ اللَّهَ بَعْدَ ذَلِكَ فَإِنَّهُ لَا يَظْلِمُ أَحَدًا، وَ لَا يُعَذِّبُهُ فَوْقَ اسْتِحْقَاقِهِ أَبَدًا، إِلَّا أَنْ تَخَافَ سُوءَ الْعَاقِبَةِ بِأَنْ تَغَيَّرَ أَوْ تَبَدَّلَ،

فَإِنْ أَرَدْتَ أَنْ يُؤْمِنَكَ اللَّهُ سَوْءَ الْعَاقِبَةِ، فَاعْلَمْ أَنَّ مَا تَأْتِيهِ مِنْ خَيْرٍ فَبِفَضْلِ اللَّهِ وَتَوْفِيقِهِ، وَ مَا تَأْتِيهِ مِنْ شَرٍّ فَبِإِمْهَالِ اللَّهِ وَ أَنْظَارِهِ إِيَّاكَ وَ حِلْمِهِ عَنكَ؛

امیر مؤمنان علی علیه السلام به مردی نگریستند و در چهره او نشانه ترس دیدند. به او فرمودند: در چه حالی؟ گفت: از خدا می ترسم. فرمودند: «ای بنده خدا! از گناهانت و از عدالت خدا درباره ظلم هایی که به بندگان خدا کرده ای بترس و خدا را در آنچه تو را موظف نموده، پیروی کن و از او در آنچه صلاح تو در آن است، نافرمانی نکن. پس از آن، از خدا بترس؛ زیرا او به هیچ کس ظلم نمی کند و هرگز کسی را بیش از استحقاقش مجازات نمی کند. مگر این که نگران عاقبت بد باشی، به این که سرنوشت، دگرگون شود و تغییر یابد. پس اگر خواستی از عاقبت بد در امان باشی، بدان هر خیری که به تو می رسد، از لطف خدا و توفیق اوست و هر شری که به تو می رسد، به جهت مهلت دادن خدا به تو و بردباری اش درباره توست.»

الإمام العسكري عليه السلام : خَيْرُ إِخْوَانِكَ مَنْ نَسِيَ ذَنْبَكَ ، وَذَكَرَ إِحْسَانَكَ إِلَيْهِ .

امام عسکری علیه السلام : بهترین برادر تو ، آن است که گناهت (بدی ات نسبت به او) را فراموش کند و خوبی ات را نسبت به او به یاد داشته باشد .

الإمام العسكري عليه السلام : جُرْأَةُ الْوَالِدِ عَلَى وَالِدِهِ فِي صِغَرِهِ تَدْعُو إِلَى الْعُقُوقِ فِي كِبَرِهِ .

امام عسکری علیه السلام : گستاخی فرزند بر پدر و مادر در خردسالی ، به نافرمانی در بزرگ سالی می کشاند .

الإمام العسكري عليه السلام - لَجَعْفَرِ بْنِ الشَّرِيفِ الْجُرْجَانِيِّ - : شَكَرَ اللَّهُ لِأَبِي إِسْحَاقَ إِبْرَاهِيمَ بْنِ إِسْمَاعِيلَ صَنِيعَتَهُ إِلَى شِيعَتِنَا، وَ غَفَرَ لَهُ ذُنُوبَهُ ، وَ رَزَقَهُ ذَكَرًا سَوِيًّا قَائِلًا بِالْحَقِّ، فَقُلْ لَهُ : يَقُولُ لَكَ الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ : سَمَّ ابْنَكَ أَحْمَدًا .

امام حسن عسکری علیه السلام - به جعفر بن شریف جرجانی - : خداوند ، خود از خدمت ابو اسحاق ابراهیم بن اسماعیل به شیعیان ما سپاس گزاری کند؛ و گناهان او را بیامرزد و پسری تمام و کمال و حق باور ، روزی اش گرداند . به او بگو که حسن بن علی می گوید : نام فرزندت را احمد بگذار .

الإمام العسكري عليه السلام : جُرْأَةُ الْوَالِدِ عَلَى وَالِدِهِ فِي صِغَرِهِ ، تَدْعُو إِلَى الْعُقُوقِ فِي كِبَرِهِ .

امام عسکری علیه السلام : گستاخی فرزند بر پدرش در کودکی ، به سرکشی در بزرگی فرا می خواند .

تأکید امام علی صلی الله علیه و آله بر آموختن شعر پدرش ابو طالب به فرزندان و توصیه امام صادق صلی الله علیه و آله به تعلیم شعر عبدی به آنان ، نشانه آن است که از نگاه اهل بیت علیهم السلام شعر ، نه تنها در حوزه فرهنگ و ادب ، بلکه در عرصه تعلیم و تربیت ، بویژه تربیت نسل نو ، دارای نقشی بنیادین و والاست و بر اساس این رهنمود ، بر ادیبان و شاعران متعهد و مسلمان ، فرض است که برای شعر کودک ، فصل ویژه ای در دیوان اشعار خود ، داشته باشند .

بی تردید ، سرودن شعر برای کودکان ، آن هم شعرِ سودمند و سازنده ای که بتواند مفاهیم بلند اعتقادی ، اخلاقی و اجتماعی را هنرمندانه ، به صورتی ساده ، روان ، پُر جاذبه و متناسب با ذهن کودک ارائه نماید ، کاری کارستان است و از عهده هر شاعری بر نمی آید .

نکته مهمی که در دو روایتی که گذشت ، بدان اشاره شده ، این است که شعر آموزنده ، علاوه بر این که از نظر هنری باید در سطح عالی و قابل قبولی باشد ، برای آن که نسل نو بتوانند حداکثر بهره تربیتی را از آن داشته باشند ، لازم است : اولاً گوینده شعر از تعهد دینی برخوردار باشد ، چنان که در تبیین توصیه به آموختن شعر ابوطالب و عبدی به فرزندان ، بر تعهد دینی آنان ، تأکید شده است .

ثانیاً شعر ، متضمّن

آگاهی های مورد نیاز کودک در زمینه های اعتقادی ، اخلاقی و عملی باشد ، چنان که امام علی علیه السلام بدان جهت بر آموختن شعر ابو طالب تأکید می فرماید که افزون بر تعهد دینی شاعر ، متضمّن دانشی فراوان است .

ثالثاً با عنایت به نقش سرنوشت ساز آشنایی و انس با اهل بیت علیهم السلام برای کودک ، اشعاری که برای کودکان سروده می شود شایسته است متضمن معرفت و محبت آنان باشد . تأکید امام صادق علیه السلام بر آموختن اشعار عبدی به فرزندان ، بدین جهت است که شعر او سرشار از معارف مربوط به خاندان رسالت است که برای نمونه به چند بیت از قصیده طولانی و زیبای وی اشاره می کنیم :

آیا با پرسیدن نشان خانه ویران [یار /]

درد و بیماری عشقت درمان می شود؟

یا داغی آن را ریختن اشکی که دوری [از او] برایت پیش آورده /

در روز فراق ، خُنْک می کند؟

ای سواری که گام های مرکبش نیرومند است /
و جامه کهنه دشت را به تندی و یورتمه در می نوردد .

سلام مرا به آن قبری که در نجف است ، برسان /
که بهترین انسان در میان عرب و عجم است .

شعار خود را خشوع در برابر خدا قرار ده /
و بهترین وصی و همزاد (همتای) بهترین پیامبر را آواز ده و بگو :

آنان را در روز غدیر خم ، از این وضعیت ، باز داشته بود /
احمد هدایت گر ، هنگامی که از جهازهای شتران بالا رفت .

و گفت به مردمی که نزدیکش بودند و کسانی که /
پیشش رَحْل اقامت ، افکنده بودند و به شنوندگان و منتظران سخنانش

گفت : ای علی! برخیز که من ، فرمان یافته ام تا /
به مردم ، پیامی برسانم و پیام رسانی ، شایسته من است .

تنها تویی همسرِ پاره تن پیامبر ، زهرا /
که او را نگهبانی می کند و پدرِ فرزندان نجیب اویی .

فرزندانی که در راه خدا تلاش می کنند ، بازوی یکدیگر /
برای خدایند و باورمند به او ، و برای او کار می کنند .

هدایتگر به رشد و کمال اند که اگر شب تاریک گم راهی ، سایه بیندازد /
آنان ، از هر شهابی بهتر راهنمایی می کنند .

درو خدای عرش نشین ، در هر زمانی /
بر پسران غم گسار فاطمه باد !

آن دو فرزندی که یکی به زهر کُشنده ، مسموم شد /
و دیگری با گونه خاک آلود ، به خاک رفت .

پس از او ، عبادت پیشه زاهد سجّاده نشین بود /
سپس ، شکافنده علم که به پایان طلب (تحقیق) ، نزدیک گردید .

جعفر و پسرش موسی ، در پی او /
رضای نیکوکار و جوادِ عبادت پیشه پایدار .

دو امامِ عسکری و امام مهدی - که قائم آنهاست - /
و صاحب امر است که ردای هدایت ، بر تن دارد .

کسی که زمین را پس از آکنده شدنش از ستم ، پُر از داد می کند /
و اهل گم راهی و بدکاری را ریشه کن می سازد .

ای صاحب کوثر زلال و پُرآبی /
که دشمنان را از آب گوارای آن ، باز می داری !

من با اظهار اندیشه و گفتار برّای خود /
در هوای تو ، گروهی از دشمنانت را کوبیدم .

تا جایی که اندیشه هایم با شمشیر شعر و سخن /
بر جبین آنها داغی ننگین کوبید .

صحبت من ، مهر و پارسایی ات را به همراهی ام طلبیدم /
که بهترین همراهان اند .

پس ، از خاطر عبدی ، قصیده ای آراسته جلوه گر کن /
که اگر قصیده از مرز تو بگذرد ، پاکیزه نخواهد بود .

در درونم حیا و هدایتی به سوی تو می گراید /
که آراسته به فضل و ادب است .

جانم را در ستایش تو به رنج انداختم /
با آگاهی به این که آسایش من ، در چنین رنجی است .

تحلیلی درباره روش های تربیت کودک

برخی دانشمندان بر اساس نحوه تربیت کودک ، چهار الگوی تربیتی ارائه کرده اند . با مطالعه منابع اسلامی ، می توان الگوی پنجمی را ارائه نمود . در ادامه ، این پنج الگو را بررسی می کنیم :

1. الگوی تربیتی مبتنی بر سختگیری

این الگوی تربیتی که بیشتر در میان نسل گذشته جریان داشت ، کودکانی تربیت می کرد که چون محبت نمی دیدند ، از نظر عاطفی و روانی ، دچار اضطراب ، تنش ، افسردگی و گاهی خودکشی می شدند ؛ اما به جهت سختگیری ، پُرتلاش و مسئولیت پذیر بودند . والدین به این جهت به فرزندان خود ، محبت نمی کردند که آنها به اصطلاح ، لوس نشوند و معتقد بودند که تعریف و تمجید ، موجب لوس شدن آنها می شود .

2. الگوی تربیتی مبتنی بر محبت و عدم قاطعیت

در این الگو ، که در واکنش به الگوی اول شکل گرفت ، فرزندان لوس ، ضعیف النفس ، وابسته ، پُرتوقع و از لحاظ عاطفی کودک صفت ، تربیت می شوند ، در برابر مشکلات ، مقاوم و صبور نیستند و در زندگی خانوادگی و اجتماعی شان ، به شدت دچار مشکل می شوند ؛ هر چند از لحاظ عاطفی ، کمتر احساس کمبود می کنند . در این الگو ، والدین معتقدند که حق ، همیشه با فرزندان است . کودک ، هر چه می خواهد ، باید در اختیارش گذاشت و نباید گذاشت که ناراحت شود .

3. الگوی تربیتی مبتنی بر عدم محبت و عدم قاطعیت

این الگوی تربیتی ، کودکانی تربیت می کند که چون محبت نمی بینند ، از نظر عاطفی ، دچار اختلال هستند و چون قاطعیت درباره آنان وجود ندارد ، مبتلا به بزهکاری و خلافکاری می شوند .

4. الگوی تربیتی مبتنی بر محبت و قاطعیت

در این الگوی تربیتی ، کودکان ، هم از لحاظ عاطفی ارضا می شوند ، و هم سختکوش ، صبور و مسئولیت پذیر تربیت می شوند .

دانشمندان ، این الگو را بهترین الگوی تربیت کودک می دانند .

اما نظر اسلام در این باره چیست ؟

در آموزه های دین ، مباحث بسیار و پراکنده ای در این باره وجود دارد ؛ اما مهم این است که نظام حاکم بر آنها را بشناسیم و الگوی تربیتی ای از آنها به دست می آوریم . به نظر می رسد الگویی که از مجموع متون قرآن و حدیث به دست می آید ، الگویی است که در الگوی پنجم از آن سخن خواهیم گفت .

5. الگوی تربیتی مبتنی بر محبت ، قاطعیت و کرامت

از دیدگاه اسلام ، محبت ،

یکی از اصول تربیتی کودک است که به شدت ، مورد تأکید قرار گرفته و محبت نکردن ، به شدت نکوهش شده است ؛ اما در عین حال ، از افراط در محبت نیز نهی شده است . لذا در کنار محبت ، صلابت و دقت در تربیت کودک نیز مورد توجه اکید ، قرار گرفته است . بر این اساس ، کودک در عین این که محبت می بیند ، اما یله و رها نیست تا هر کاری که خواست ، انجام دهد . از سوی دیگر ، در عین این که تربیت می شود ، مورد مهر و محبت و مدارا نیز واقع می شود و به همین جهت ، از افراط در ملامت ها و خشونت - که از شاخصه های الگوی سختگیری بدون محبت هستند - نهی شده است .

و اما الگوی تربیتی اسلام ، بعد سومی نیز دارد که عبارت است از «تکریم .»

تکریم ، احترام گذاشتن به کودک و ارزش قائل شدن برای اوست . از دیدگاه اسلام ، کودک ، چون کودک است ، نباید تحقیر شود و احساس بی ارزشی و یا کم ارزشی کند . هر چند کودک ، بیشتر محتاج محبت است و بزرگ سال محتاج احترام ؛ ولی بدان معنا نیست که شخصیت کودک ، نباید محترم شمرده شود ، همان گونه که مهر و عطوفت نسبت به بزرگ سال ، نباید فراموش شود .

کودکی که با ارزش قلمداد می شود و شخصیت او محترم شمرده می شود (تکریم) ، به احساس خود ارزشمندی (عزت و کرامت نفس) دست می یابد و کسی که برای خودش ارزش قائل باشد ، خود را به زشتی ها آلوده نمی کند .

کرامت نفس ، محور اساسی اخلاق اسلامی و تربیت اسلامی است و مهم ترین راه آن ، تکریم انسان ، بویژه در دوران کودکی است . البته بخشی از کرامت پروری به آموزش زشتی ها و زیبایی ها مربوط می شود ، ولی تکریم ، ارزش و اهمیت بسیار زیادی دارد . یکی از مهم ترین نکات تربیتی که در تکریم شخصیت کودک باید مورد توجه قرار گیرد جدی

گرفتن احساسات او در هفت سال آغاز زندگی است، این موضوع آن قدر اهمیت دارد که این دوران در روایتی از پیامبر خدا صلی الله علیه و آله، دوران سیادت و آقایی کودک شمرده شده است :

الْوَالِدُ سَيِّدٌ سَبْعَ سِنِينَ .

فرزند ، هفت سال سرور است .

مقتضای سیادت و آقایی کودک، فرماندهی او و اطاعت والدین است، بدین معنا که کودک در هفت سال آغاز زندگی باید در خانواده آقایی و فرماندهی کند و لذا هر چه می خواهد ، در صورتی که برای او زیانبار نباشد و در توان پدر و مادر باشد ، باید تأمین شود .

نتیجه تربیتی فرماندهی کودک در هفت سال آغاز زندگی و فرمانبری صحیح پدر و مادر از او، فرمان بری مطلق توأم با محبت کودک در هفت سال بعدی زندگی کودک خواهد بود. از این رو در ادامه حدیث آمده است :

وَعَبْدٌ سَبْعَ سِنِينَ .

کودک در هفت سال دوم بنده است .

حال عبودیت و بندگی کودک نسبت پدر و مادر، نتیجه نهایت اعتمادی است که در هفت سال آغاز زندگی نسبت به آنها پیدا کرده است. پیدایش این حالت در کودک در هفت سال دوم زندگی با عنایت به این که این ایام، دوران تعلیم و تربیت اوست، فوق العاده برای سازندگی او اهمیت دارد .

پس از سپری شدن هفت سال دوم زندگی کودک، دوران وزارت او در خانواده فرا می رسد، چنان که در ادامه حدیث می خوانیم :

وَوَزِيرٌ سَبْعَ سِنِينَ .

هفت سال سوم دوران وزارت کودک است .

در این دوران، کودک، دیگر بنده و فرمان بر نیست، تکریم شخصیت او در این دوران ایجاب می کند که او همان وزیر خانواده مورد مشورت قرار گیرد، و کارهایی که از او برمی آید به او واگذار گردد و بدین سان مسؤولیت خانواده در تعلیم و تربیت کودک به پایان می رسد .

قَالَ الْأَعْمَامُ الْعَسْكَرِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ : مِنْ التَّوَاضُعِ السَّلَامُ عَلَى كُلِّ مَنْ تَمَرُّ بِهِ، وَ الْجُلُوسُ دُونَ شَرَفِ الْمَجْلِسِ .

امام عسکری علیه السلام فرمود : سلام کردن به هر کس که بر او می گذری و نشستن در جایی که پایین تر از جایگاه (توست) (نشانه تواضع و فروتنی است) .

قال الإمام العسكري عليه السلام: مَنْ رَضِيَ بِدُونِ الشَّرَفِ مِنَ الْمَجْلِسِ لَمْ يَزَلِ اللَّهُ وَمَلَائِكَتُهُ يُصَلُّونَ عَلَيْهِ حَتَّى يَقُومَ .

امام عسکری علیه السلام فرمود: کسی که در مجلس به پایین تر از جایگاه خود راضی شود، همواره خدا و فرشتگان الهی بر او درود می فرستند تا وقتی که برخیزد .

قال الإمام العسكري عليه السلام: قَلْبُ الْأَحْمَقِ فِي فَمِهِ وَ فَمُ الْحَكِيمِ فِي قَلْبِهِ .

امام عسکری علیه السلام فرمود: قلب و دل احمق در دهان اوست و دهان انسان حکیم در (اختیار) قلب اوست) . یعنی انسان نادان نسنجیده حرف می زند و انسان خردمند و حکیم پس از اندیشه صحبت می کند .

قال الإمام العسكري عليه السلام: جُرْأَةُ الْوَالِدِ عَلَى وَالِدِهِ فِي صِغَرِهِ تَدْعُو إِلَى الْعُقُوقِ فِي كِبَرِهِ .

امام عسکری علیه السلام فرمود: پررویی و گستاخی فرزند در مقابل پدر در کودکی موجب نافرمانی و آزار او در بزرگی می شود .

قال أبو محمد العسكري عليه السلام: حُسْنُ الصُّورَةِ جَمَالٌ ظَاهِرٌ، وَ حَسْنُ الْعَقْلِ جَمَالٌ بَاطِنٌ .

امام عسکری علیه السلام فرمود: زیبایی چهره، زیبایی ظاهری است و خوبی اندیشه زیبایی باطنی است .

قال الإمام العسكري عليه السلام: مَنْ كَانَ الْوَرَعَ سَجِيَّةً، وَ الْكِرْمَ طَبِيعَةً، وَ الْحِلْمَ خُلَّةً، كَثُرَ صَدِيقُهُ وَ التَّنَاءُ عَلَيْهِ، وَ انْتَصَرَ مِنْ أَعْدَائِهِ بِحُسْنِ التَّنَاءِ عَلَيْهِ .

امام عسکری علیه السلام فرمود: کسی که پارسایی جزء سرشت او وجود و سخاوت جزء طبیعت او و بردباری دوست او گردد دوستانش و تعریف او زیاد خواهد شد و از دشمنانش با ستایش کردن بر او انتقام می گیرد .

قال الإمام العسكري عليه السلام: لَا يَعْرِفُ النِّعْمَةَ إِلَّا الشَّاكِرُ، وَ لَا يَشْكُرُ النِّعْمَةَ إِلَّا الْعَارِفُ .

امام عسکری علیه السلام فرمود: نعمت را جز آدم سپاسگزار کسی نمی شناسد و جز عارف و دانا نعمت را سپاسگزاری نمی کند .

قال الإمام العسكري عليه السلام: خِصْلَتَانِ لَيْسَ فَوْقَهُمَا شَيْءٌ: الْإِيمَانُ بِاللَّهِ وَ نَفْعُ الْإِخْوَانِ .

امام عسکری علیه السلام فرمود: دو خصلت است که بالاتر از آنها چیزی نیست 1 :- ایمان به خدا 2- سود رسانی به برادران دینی .

قال الأمام العسکریّ علیه السلام: أَلْغَضَبُ مِفْتَاحُ كُلِّ شَرٍّ .

امام عسکری علیه السلام فرمود: خشم، کلید هر بدی و زشتی است .

قال الأمام الزکّیّ العسکریّ علیه السلام: جُعِلَتِ الْخَبَائِثُ كُلُّهَا فِي بَيْتِ، وَ جُعِلَ مِفْتَاحُهَا الْكُذْبُ .

امام عسکری علیه السلام فرمود: تمام پلیدیها در خانه ای گردآمده و کلید آنها دروغگویی قرار داده شده است .

قال أبو محمّد العسکریّ علیه السلام: أَعْرَفُ النَّاسِ بِحُقُوقِ إِخْوَانِهِ وَ أَشَدُّهُمْ قِضَاءً لَهَا أَعْظَمُهُمْ عِنْدَ اللَّهِ شَأْ، وَ مَنْ تَوَاضَعَ فِي الدُّنْيَا لِإِخْوَانِهِ فَهُوَ عِنْدَ اللَّهِ مِنَ الصَّدِيقِينَ وَ مِنْ شِيعَةِ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ .

امام عسکری علیه السلام فرمود: برترین مردم پیش خدا کسی است که نسبت به حقوق برادرانش آشناتر و در ادای آن حقوق کوشاتر باشد، و کسی که در دنیا برای برادرانش فروتنی کند، او پیش خدا از صدیقین و از شیعیان راستین علی بن ابی طالب علیه السلام به شمار می آید. نکته: شناخت حقوق متقابل در میان افراد، به تحکیم و سلامت روابط کمک می کند .

قال الأمام العسکریّ علیه السلام: لِأَثْمَارِ فَيَذْهَبَ بِهَاءِكَ وَ لِأَثْمَارِخِ فَيَجْتَرَّ عَلِيكَ .

امام عسکری علیه السلام فرمود: ستیزه و جدال مکن که آبرویت می رود، و شوخی نکن؛ که بر تو گستاخ شوند .

قال الأمام العسکریّ علیه السلام: بِئْسَ الْعَبْدُ عَبْدٌ يَكُونُ ذَاوَجْهَيْنِ وَ ذَالِسَانَيْنِ، يُطْرَى أَخَاهُ شَاهِدًا وَ يَأْكُلُهُ غَائِبًا إِنْ أُعْطِيَ حَسَدَهُ، وَ إِنْ أُبْتُلِيَ خَانَهُ .

امام عسکری علیه السلام فرمود: انسانی که دو رو و دو زبان باشد بد بنده ای است، در روبرو از برادرش تعریف می کند و پشت سر گوشتش را (با غیبت) می خورد، اگر نعمتی به او داده شود حسد می ورزد و اگر گرفتار شود به او خیانت می کند

نکته: نفاق و دورویی، موجب سلب اعتماد در جامعه می گردد. ای جان فدای آنکه دلش با زبان یکی است .

قال الأمام العسکریّ علیه السلام: خَيْرُ إِخْوَانِكَ مَنْ نَسِيَ ذَنْبَكَ وَ ذَكَرَ إِحْسَانَكَ إِلَيْهِ .

امام عسکری علیه السلام فرمود: بهترین برادر تو کسی است که: خطای تو را فراموش کند و نیکی تو را نسبت به خودش یادآوری کند .

قال الأمامُ العسکریُّ علیه السلام: مَنْ وَعَظَ أَخَاهُ سِرًّا فَقَدْ زَانَهُ وَ مَنْ وَعَظَهُ عَلَانِيَةً فَقَدْ شَانَهُ .

امام عسکری علیه السلام فرمود: کسی که دوستش را در خلوت موعظه کند او را آراسته است، و کسی که آشکارا او را موعظه کند عیبهای او را بر ملا کرده است .

قال الأمامُ العسکریُّ علیه السلام: مِنَ الْجَهْلِ الضَّحْكُ مِنْ غَيْرِ عَجَبٍ .

امام یازدهم علیه السلام فرمود: خنده بی جهت و بدون تعجب نشانه جهل و نادانی است .

قال الأمامُ العسکریُّ علیه السلام: لَيْسَ مِنَ الْأَدَبِ إِظْهَارُ الْفَرَحِ عِنْدَ الْمَحْزُونِ .

امام عسکری علیه السلام فرمود: شادی کردن در حضور انسان غمناک از ادب انسانی نیست.

قال الأمامُ العسکریُّ علیه السلام: مِنَ الْفَوَاقِرِ الَّتِي تَقْصِمُ الظَّهْرَ، جَارٌ إِنْ رَأَى حَسَنَةً أَطْفَأَهَا وَ إِنْ رَأَى سَيِّئَةً أَفْشَاهَا .

امام عسکری علیه السلام فرمود: یکی از مصیبتهای کمرشکن، همسایه ای است که: چون خوبی را ببیند روی آن سرپوش می گذارد و اگر بدی ببیند آن را افشا می کند .

قال الأمامُ اَبی مُحَمَّدٍ علیه السلام: أَقْلُ النَّاسِ رَاِحَةَ الْحَقُودِ .

امام عسکری علیه السلام فرمود: کم آسایش ترین مردم، انسان کینه توز است .

قال الأمامُ العسکریُّ علیه السلام: حُبُّ الْأَبْرَارِ لِلْأَبْرَارِ ثَوَابٌ لِلْأَبْرَارِ، وَ حُبُّ الْفُجَّارِ لِلْأَبْرَارِ فَضِيلَةٌ لِلْأَبْرَارِ، وَ بُغْضُ الْفُجَّارِ لِلْأَبْرَارِ زَيْنٌ لِلْأَبْرَارِ، وَ بُغْضُ الْأَبْرَارِ لِلْفُجَّارِ خِزْيٌ عَلَى الْفُجَّارِ .

امام عسکری علیه السلام فرمود: محبت خوبان با همدیگر برای خوبان پاداش دارد، و محبت تبهاران نسبت به خوبان برای خوبان فضیلت است، و دشمنی تبهاران با خوبان زینت برای خوبان است و دشمنی نیکان با تبهاران مایه خواری تبهاران است.

نکته: دوستی معیار شخصیت انسانهاست. انسانهای مکتبی، در دوستی و دشمنی های خود، ارزشهای دینی را معیار قرار می دهند.

قال الأمامُ العسکریُّ علیه السلام: مَا تَرَكَ الْحَقَّ عَزِيزٌ إِلَّا دَلٌّ وَ لَا أَخَذَ بِهِ دَلِيلٌ إِلَّا عَزٌّ .

امام عسکری علیه السلام فرمود: هیچ با عزتی حق را رها نکرد مگر اینکه خوار و ذلیل شد، و هیچ خوار و ذلیل حق را نگرفت مگر این که عزت یافت .

قال أبو محمد العسکری علیه السلام: لا تُكْرِمِ الرَّجُلَ بِمَا يَشُقُّ عَلَيْهِ .

امام عسکری علیه السلام فرمود: هیچ کس را به گونه ای احترام نکن که او را به رنج و مشقت بیفکند.

نکته: تکلف، زندگیها را تلخ و رابطه ها را غیر صمیمی می سازد .

قال الأمام العسکریّ علیه السلام: عَلَيْكَ بِالْإِقْتِصَادِ وَ إِيَّاكَ وَ الْإِسْرَافَ .

امام عسکری علیه السلام فرمود: بر تو باد به میانه روی و اعتدال و پرهیز از و لخرجی و اسراف

نکته: اقتصاد، حدّ اعتدال میانه اسراف و بخل است .

قال الأمام العسکریّ علیه السلام: وَاعْلَمْ أَنَّ لِلِسَخَاءِ مِقْدَارًا، فَإِنْ زَادَ عَلَيْهِ فَهُوَ سَرَفٌ، وَأَنَّ لِلْحَزْمِ مِقْدَارًا، فَإِنْ زَادَ عَلَيْهِ فَهُوَ تَهَوُّرٌ ...

امام عسکری علیه السلام فرمود: جود و بخشش حدّ و مرزی دارد. اگر از آن حد بگذرد اسراف به شمار می آید، و دور اندیشی و احتیاط هم اندازه ای دارد، اگر از آن تجاوز کند موجب جسوری و گستاخی می شود.

قال أبو محمد العسکریّ علیه السلام: لَيْسَتْ الْعِبَادَةُ كَثْرَةَ الصِّيَامِ وَ الصَّلَاةِ، وَ إِنَّمَا الْعِبَادَةُ كَثْرَةُ التَّفَكُّرِ فِي أَمْرِ اللَّهِ .

امام عسکری علیه السلام فرمود: عبادت به روزه و نماز زیاد نیست، بلکه عبادت، زیاد فکر و اندیشه کردن درباره کار و امر خداست .

قال أبو محمد العسکریّ علیه السلام: أَوْرَعُ النَّاسِ مَنْ وَقَفَ عِنْدَ الشُّبْهَةِ، أَعْبَدُ النَّاسِ مَنْ أَقَامَ عَلَى الْفُرَائِضِ، أَرْهَدُ النَّاسِ مَنْ تَرَكَ الْحَرَامَ، أَشَدُّ النَّاسِ إِجْتِهَادًا مَنْ تَرَكَ الدُّنُوبَ .

امام عسکری علیه السلام فرمود: پارساترین مردم کسی است که در موارد شبهه توقف کند، عابدترین مردم کسی است که در برپایی واجبات، استوار باشد، زاهد ترین مردم کسی است که حرام را ترک کند، کوشا ترین مردم شخصی است که گناهان را رها کند .

قال أبو مُحَمَّدٍ العَسْكَرِيُّ عليه السلام: أَكْثَرُوا ذِكْرَ اللَّهِ وَ ذِكْرَ الْمَوْتِ وَ تِلَاوَةَ الْقُرْآنِ وَ الصَّلَاةَ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ، فَإِنَّ الصَّلَاةَ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ عَشْرُ حَسَنَاتٍ .

امام عسکری علیه السلام فرمود: زیاد یاد خدا و یاد مرگ باشید و قرآن را زیاد بخوانید و بر پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فراوان درود فرستید که درود بر رسول خدا صلی الله علیه و آله ده حسنه به شمار می رود .

قال أبو مُحَمَّدٍ العَسْكَرِيُّ عليه السلام: قَدِمَ جَمَاعَةٌ فَاسْتَأْذَنُوا عَلَى الرَّضَا عَلَيْهِ السَّلَامُ وَ قَالُوا: نَحْنُ مِنْ شِيعَةِ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ، فَمَنَعَهُمْ أَيَّامًا ثُمَّ لَمَّا دَخَلُوا قَالَ لَهُمْ: وَيْحَكُمْ إِنَّمَا شِيعَةُ عَلِيٍّ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ الْحَسَنُ وَ الْحُسَيْنُ وَ سَلْمَانُ وَ أَبُو ذَرٍّ وَ الْمُقَدَّادُ وَ عَمَّارٌ وَ مُحَمَّدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ الَّذِينَ لَمْ يُخَالِفُوا شَيْئًا مِنْ أَوْامِرِهِ .

امام عسکری علیه السلام فرمود: گروهی خدمت امام رضا علیه السلام رسیدند و اجازه ورود خواستند و گفتند: ما از شیعیان علی علیه السلام هستیم. امام چند روز اجازه ورود نداد. سپس (بعد از چند روز اجازه گرفته و) داخل شدند. امام علیه السلام به آنان فرمود: وای بر شما! شیعه امیرمؤمنان علی علیه السلام امام حسن و امام حسین علیه السلام و سلمان و ابوذر و مقداد و عمار و محمد بن ابی بکر هستند که آنها با هیچ يك از فرمانهای علی علیه السلام مخالفت نکردند. نکته: شیعه بودن به عمل و رفتار است، نه به ادعا و شعار .

رَوَى عَنْ أَبِي مُحَمَّدٍ العَسْكَرِيِّ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَنَّهُ قَالَ: عَلَامَاتُ الْمُؤْمِنِينَ [المؤمن] خَمْسٌ: صَلَاةُ الْأَعْدَى وَالْحَمْسِينَ، وَ زِيَارَةُ الْأَرْبَعِينَ، وَ التَّخْتُمُ بِالْيَمِينِ، وَ تَغْفِيرُ الْجَبِينِ، وَ الْجَهْرُ بِبِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ .

امام عسکری علیه السلام فرمود: نشانه های مؤمنان (شیعیان) پنج چیز است 1:- پنجاه و یک رکعت نماز (نمازهای واجب و مستحب روزانه) 2- زیارت اربعین 3- انگشتر به دست راست داشتن 4- پیشانی را (در سجده) بر خاک نهادن 5- بسم الله الرحمن الرحيم را (در نمازها) بلند گفتن.

نکته: پیروان اهل بیت عليهم السلام باید با نحوه عملشان معرفت مکتب خویش باشند .

قال أبو مُحَمَّدٍ العَسْكَرِيُّ عليه السلام لِشِيعَتِهِ: اتَّقُوا اللَّهَ وَ كُونُوا زَيْنًا وَ لَا تَكُونُوا شَيْنًا، جُرُّوا إِلَيْنَا كُلَّ مَوَدَّةٍ، وَ ادْفَعُوا عَنَّا كُلَّ قَبِيحٍ .

امام عسکری علیه السلام فرمود: از خدا پروا کنید و مایه زینت باشید و مایه ننگ نباشید، همه محبت‌ها را به سوی ما جلب کنید و همه زشتیها را از ما دفع کنید .

قال أَبُو مُحَمَّدٍ الْعَسْكَرِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ: مَا أَقْبَحَ بِالْمُؤْمِنِ أَنْ تَكُونَ لَهُ رَغْبَةٌ يَدُلُّهُ .

امام عسکری علیه السلام فرمود: چه قدر زشت است انسان مؤمن دل‌بستگی و خواسته ای داشته باشد که او را خوار سازد .

نکته: دو عامل مهم اسارت انسان «ترس» و «طمع» است .

قال الأمامُ العسکریُّ علیه السلام: مِنَ الذُّنُوبِ الَّتِي لَا تُغْفَرُ: أَلَيْتَنِي لَا أُؤَاخِذُ إِلَّا بِهَذَا .

امام عسکری علیه السلام فرمود: از گناهان نابخشودنی این است که گفته شود: ای کاش مرا به غیر از این گناه مؤاخذه نکنند (یعنی گناه را کوچک و سبک شمارد) .

قال الأمامُ العسکریُّ علیه السلام: الْإِشْرَاكُ فِي النَّاسِ أَخْفَى مِنْ دَبِيبِ النَّمْلِ عَلَى الْمَسْحِ الْأَسْوَدِ فِي اللَّيْلَةِ الْمُظْلِمَةِ .

امام عسکری علیه السلام فرمود: شرک در میان مردم از رد پای مور بر فرش سیاه در شب تیره و تاریک مخفی تر است .

قال الأمامُ العسکریُّ علیه السلام: إِنَّكُمْ فِي آجَالٍ مَنْقُوصَةٍ وَ أَيَّامٍ مَعْدُودَةٍ وَالْمَوْتُ يَأْتِي بَغْتَةً، مَنْ يَزْرَعُ خَيْرًا يَحْصُدُ غَبْطَةً وَ مَنْ يَزْرَعُ شَرًّا يَحْصُدُ نَدَامَةً، لِكُلِّ زَارِعٍ مَا زَرَعَ. لَا يُسْبِقُ بَطِيءٌ بِحِظِّهِ وَ لَا يُدْرِكُ حَرِيصٌ مَالَمَ يُقَدَّرَ لَهُ. مَنْ أُعْطِيَ خَيْرًا فَاللَّهُ أَعْطَاهُ، وَ مَنْ وُقِيَ شَرًّا فَاللَّهُ وَقَاهُ .

امام عسکری علیه السلام فرمود: عمرهای شما رو به کاهش است، دوران شما محدود است، مرگ ناگهان فرا می رسد، هر که نیکی بکارد خوشی درو می کند و هر کس زشتی بکارد، پشیمانی درو می کند، هر کسی آنچه را کشت کند درو خواهد کرد، نه کند رو از بهره و نصیب خود عقب می ماند و نه حریص بیش از آنچه مقدر اوست به دست آورد، به هر کس خیری برسد از خداست، و هر کس از شرّی حفظ شود خدا او را حفظ کرده است .

قال أَبُو مُحَمَّدٍ الْعَسْكَرِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ: لَا يَشْغَلُكَ رِزْقٌ مَضْمُونٌ عَنْ عَمَلٍ مَفْرُوضٍ .

امام عسکری علیه السلام فرمود: مبادا روزی تضمین شده (که در حال به تو می رسد) تو را از کار و فعالیت واجب بازدارد .

قال أبو محمد العسكري عليه السلام لشيعة: أوصيكم بتقوى الله، والورع في دينكم، والأعجتهاد لله، وصدق الحديث، و أداء الأمانة إلى من ائتمنكم من برّ و فاجر، وطول السجود، وحسن الجوار، فهذا جاء محمد صلى الله عليه وآله .

امام عسکری علیه السلام فرمود: شما را سفارش می کنم به: تقوای الهی، پارسایی در دین خودتان، و کوشش و تلاش برای خدا و راستگویی و ادای امانت به کسی که شما را امین شمرده است چه خوب باشد یا بد، و طولانی کردن سجده و خوش همسایگی، که حضرت محمد صلی الله علیه و آله همین برنامه ها را آورده است.

نکته: زبان عمل، گویاترین زبان و رساترین تبلیغ است .

عن أحمد بن إسحاق بن سعد قال: سمعت أبا محمد الحسن بن علي العسكري عليهما السلام يقول: الحمد لله الذي لم يخرجني من الدنيا حتى أراني الخلف من بعدى، أشبه الناس برسول الله صلى الله عليه وآله خلقاً و أخلاقاً، يحفظه الله تبارك و تعالی في غيبته، ثم يظهره فيملاً الأرض عدلاً و قسطاً كما ملئت جوراً و ظلماً .

احمد بن اسحاق می گوید: از امام حسن عسکری علیه السلام شنیدم که می فرمود: سپاس خدایی را که مرا از دنیا بیرون نبرد تا اینکه (فرزندم و) جانشین بعد از خودم را به من نشان داد، که او در خلقت و اخلاق شبیه ترین مردم به رسول خدا صلی الله علیه و آله است، خدا او را در غیبتش حفظ و نگهداری می کند، و بعد او را آشکار می کند تا زمین را پر از عدل و داد کند، همان گونه که از بی عدالتی و ستم پر شده باشد .

عن عمرو الأهوازي قال: أراني أبو محمد عليه السلام ابنه وقال: هذا صاحبكم من بعدى . عمرو اهوازی می گوید: امام عسکری علیه السلام فرزندش را به من نشان داد و فرمود: این فرزند، بعد از من صاحب (و امام) شماست .

عن الأمام الحسن العسكري عليه السلام: فإذا قام قضي بين الناس بعلمه كقضاء داود عليه السلام لا يسأل البيّنة .

امام عسکری علیه السلام فرمود: زمانی که (حضرت مهدی علیه السلام) قیام کند، در میان مردم با علم خودش قضاوت می کند، همان گونه که حضرت داود علیه السلام قضاوت می کرد و از مردم، بیته و شاهد نمی طلبد .

عن الإمام الحسن العسكري عليه السلام ...: أما إن له غيبة يحار فيها الجاهلون، و يهلك فيها المبطلون، و يكذب فيها الوثاقون، ثم يخرج فكأنى أنظر إلى الأعلام البيض تخفق فوق رأسه بنجف الكوفة .

امام عسکری علیه السلام فرمود: حضرت مهدی علیه السلام دارای غیبتی است (طولانی) که نادانها در آن زمان متحیر می شوند، اهل باطل در آن غیبت به هلاکت می رسند و وقت تعیین کنندگان، دروغ می گویند، سپس ظهور و خروج می کند، گویا می بینم پرچمهای سفیدی را که در نجف کوفه بالای سر او به اهتزاز در آمده است

نکته : غیبت امام زمان يك «امتحان» است و عصر غیبت، تکلیف شیعه را سنگین تر می کند.